

IUS MATRIMONIALE

Ze studiów nad kościelnym prawem małżeńskim

(pod redakcją ks. Wojciecha Góralskiego)

TOM V

LUBLIN 1994

Nihil obstat
Ks. dr Sławomir Nasiorowski

Imprimatur
Ks. Ireneusz Kaczorek
Wikariusz Generalny

Płock, 13.01.1994 r.
Nr 63/94

Redaktor techniczny
mgr Wiesław Kowalski

**APOSTOLICUM ROTATE ROMANAE TRIBUNAL.
DECISIONES SEU SENTENTIALE SELECTAE INTER
EAS QUAE ANNO 1987 PRODIERUNT CURA EIUSDEM
APOSTOLICI TRIBUNALIS EDITAE. VOLUMEN
LXXIX. LIBERIA EDITRICE VATICANA 1992
SS. XXXI + 822.**

Nakładem Trybunału Apostolskiego Roty Rzymskiej ukazał się kolejny /79/ tom jego wyroków. Zawiera on wybrane orzeczenia spośród tych, które zapadły w 1987 r. Każdy nowy tom tej bogatej zarówno w przeszłości /początek edycji sięga roku 1909/, jak i w treść serii wydawniczej przynosi zrozumiałe zainteresowanie zarówno teoretyków kościelnego prawa małżeńskiego, jak i pracowników trybunałów kościelnych niższych stopni jurysdykcji.

Układ zawartości tomu pozostaje niezmienny w stosunku do poprzednich. Tak więc na początku /s. V-XXXI/ redaktorzy zamieścili wykaz wszystkich orzeczeń rotalnych z 1987 r. zanaczając jednocześnie, które z nich nie zostały opublikowane w tomie. Okazuje się, iż w ciągu wymienionego roku w Rocie Rzymskiej zapadły 203 orzeczenia, z których tylko 78 zostało zawartych w omawianym zbiorze.

Właściwa część tomu /s. 1-784/, to orzeczenia w owych 78 sprawach, w których ponensami byli: Ae. Colagiovanni /5 razy/, F. M. Pompedda /6 razy/, M. Pinoto /4 razy/, H. Ragini /5 razy/, E. Jaravan /4 razy/, M. Giannechini /1 raz/, A. Stankiewicz /6/, K. E. Boccafola /2/, D. M. Huot /3/, V. Palestro /4/, E. Davino /4/, T. G. Doran /4/, F. Bruno /4/, B. De Lanversin /2/, D. Faltin /4/, I. M. Serrano /4/, S. Masala /4/, I. Corso /2/, E. M. Fiore /2/, R. Funghini /4/, C. Burke /4/. Orzeczenia te dotyczą następujących tytułów nieważności małżeństwa oraz spraw: wykluczenie nierozzerwalności /15 spraw/; brak rozeznania oceniającego /9 spraw/, ponowne wniesienie sprawy, poważny brak używania rozumu; przymus i bojaźń /2 sprawy/; wykluczenie dobra potomstwa /11 spraw/; wykluczenie nierozzerwalności, wierności i dobra potomstwa; brak rozeznania oceniającego lub niezdolności do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich, zwłaszcza wierności /2 sprawy/; wykluczenie wierności /5 spraw/; błąd co do osoby; wykluczenie nierozzerwalności i dobra potomstwa u obu stron /3 sprawy/; niezdolność obydwu stron do zawarcia małżeństwa, wykluczenie wierności przez pozwaną i wykluczenie dobra potomstwa przez powoda; niezdolność do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich obydwu stron i brak rozeznania oceniającego u obydwu stron, impotencja kobiety; niezdolność do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich /3 sprawy/; wykluczenie nierozzerwalności i dobra potomstwa u mężczyzny; wykluczenie nierozzerwalności i niezdolność do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich; postawienie warunku nie zweryfikowanego;

bojaźń szacunkowa i wykluczenie nierozzerwalności przez mężczyznę; wykluczenie dobra potomstwa przez kobietę oraz przymus i bojaźń u mężczyzny; symulacja całkowita u mężczyzny, a jeśli nie - przymus i bojaźń u tegoż mężczyzny; symulacja całkowita u kobiety, a jeśli nie - wykluczenie nierozzerwalności u tejże kobiety; niezdolność psychologiczna mężczyzny; błąd co do przymiotu osoby i niezdolność mężczyzny do nawiązania relacji międzyosobowych; niedojrzałość psychologiczna mężczyzny; prawo do apelacji / sprawa wypadkowa;/ warunek przeciwny istocie małżeństwa i niezdolność obydwu stron do powzięcia zgody małżeńskiej /kan. 1095 nn. 2-3/; wykluczenie nierozzerwalności i dobra potomstwa przez kobietę /3 sprawy/; brak zgody wolnej i rozważnej u mężczyzny; błąd co do przymiotu osoby; niezdolność do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich u kobiety i - "subordinate" - wykluczenie przez nią nierozzerwalności; sprawa karna; sprawa o separację.

Tak więc najczęściej bo aż 15 razy, występował jako tytuł nieważności małżeństwa "exclusio boni sacramenti", często przewijał się tytuł "exclusio boni prolis", podobnie "defectus discretionis iudicii", "exclusio boni fidei", "incapacitas assumendi onera coniugalia". W wielu sprawach, jak widać z przytoczonego wykazu, wystąpiło jednocześnie kilka tytułów nieważności. Warto zauważyć, iż w 35 sprawach o nieważność małżeństwa zapadł wyrok "pro nullitate", w pozostałych zaś 37 - "pro vinculo" /6 spraw nie dotyczyło nieważności małżeństwa/.

W końcowej części tomu /s. 785-882/ redaktorzy zamieścili "index rerum", który obejmuje następujące hasła: bonum fidei, bonum prolis, bonum sacramenti, conditio, consensus defectus, dignitas sacramentalis, dispensatio et nullitas matrimonii, error qualitatis, impotentia, metus, novus causae examen, separatio, simulatio totalis. W obrębie poszczególnych haseł można znaleźć fragmenty wyroków traktujących na dany temat /ze wskazaniem stronic/. Są to z reguły teksty pochodzące z części orzeczeń "in iure". Hasło "consensus defectus" /s. 806-812/ zawiera następujące zagadnienia: "defectus discretionis iudicii" - 12 fragmentów, "incapacitas assumendi onera coniugalia" - 8 fragmentów, "psychosis shizophrenica" - 1 fragment, "immaturitas" - 3 fragmenty. "homosexualitas" - 1 fragment, "incapacitas restaurandi relationem coniugalem" - 1 fragment, "oligofrenia" - 1 fragment, "hypomania" - 1 fragment, "defectus libertatis internae" - 2 fragmenty.

Nie trzeba nadmienić, iż w pracy sądów kościelnych każdy tom wyroków Roty Rzymskiej stanowi niezastąpione źródło poznania nowszych tendencji i kierunków rozwoju jursprudencji tego trybunału. I ten więc tom wypada usilnie polecić wszystkim zainteresowanym.

Ks. Wojciech Góralski

**LA SENTENZA DEL TRIBUNALE DIOCESANO
DI WŁOCŁAWEK /POLONIA/ CORAM
GRĘŻLIKOWSKI NELLA CAUSA
DI NULLITÁ DEL MATRIMONIO DAL
TITOLO DELLA ESCLUSIONE DELLA PROPRIETÁ
ESSENZIALE DEL MATRIMONIO
/LA FEDELLTÁ - CAN. 1101 § 2/**

Sommario

Il Tribunale Diocesano di Włocławek ha pronunciato la sentenza affermativa / “constat de nullitae matrimonii” / nella causa di nullitá del matrimonio dal titolo della esclusione della fedeltá matrimoniale dalla parte del convenuto. Quella sentenza viene pubblicata “in extenso”.